

Locuina't'a Redactorului

si

Cancellari'a Redactiunii

e in

Strat'a fragatoriului [L6-
vásztoza], Nr. 8.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
Pre fiese lune . . . 6 „ „ „
Pre annu intregu . 42 „ „ „

Pentru Roman'i'a:

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. tacs'a tim-
brale pentru fiesce-oare publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 or. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 28. fauru, 1871.

Pacea e inchaiata. Scirile electrice de la Ver-
salia si Bordeaux nu mai lasa nici una indoela
despre acést'a. Remane ca Adunarea natiunale se
ratifice pacea. Mari grentati sunt inca a se devinge.
multa abnegatiune se cere de la reprezentantii
natiunii, pentru ca impertinentulu si arrogantele
vingutoriu scie se storca pana la ultim'a pica-
tura, folosele invingerii salle, dar' cu tote acestea
Franci'a, avendu neaperala trebuintia de a si recu-
lege poterile salle celle scadiute, este silita a se
suppone logiceii irconciliabile a fapteloru.

Despre conditiunile pacii, — cessione terri-
toriale si bani, — curgu atate versiuni, catu este
cu multu mai consultu se asceptamu publicatiu-
nea preliminarioru, decatu se ni mai luamu os-
tenel'a de a registrá tote cate se vorbescu in asta
privintia, ca-ci acelle sciri sunt atatu de nesecure
catu mane am fi nevoiti a le rectificá.

Mai reile, decatu grellele conditiuni de pace,
ni-se paru a fi semnele ce se ivescu, inca de pre
acum'a, in sinulu Adunarii natiunale. Ne tememu
ca jun'a republica, carea au restituitu si conser-
vatu onorea Franciei, nu va avé lunga viétia. —
Monarchistii, vedendu rezultatulu alegeriloru, mai
alesu in collegiele electorali alle tierraniloru, cu totulu
favorabile regimulu monarchicu, punu tota silintia
de a face propaganda pentru caus'a loru. Se scie,
ca ambele fractiuni, Orleanisti si legitimisti, ar' fi
inchiatu coalitiunea intre sine. Partitulu legitimis-
tiloru numera in Bordeaux 150 deputati, cari voru
suirea pre tronul a contelui de Chambord
(Siamboru) si s'ar' fi intielesu in asta privintia cu
Orleanistii, astfelu, ca contele de Paris (allu doile
pretendentu) se devina principe de corona. — De
alta parte se vorbesce ca Orleanistii ar' vre mai
bucurosu si lucra, ca dncele de Aumale se reessa
presiedinte allu guvernului, — cellelate ar' urmá
apoi. Noi credemu ca actual'a Adunare natiunale
nu se va pronuncia a supr'a formeii regimulu, ci
ca dupa pace, guvernulu actuale va ordiná alte
allegeri si nou'a camera va avé a decide a supr'a
cestiunii: republica au monarchia? Daca asta-di
monarchia are partesani numerosi, apoi de securu
in nou'a Adunare nat. alesa prin influintia guver-
nului actuale, va avé si mai multi.

Ori cum va decide Adunarea natiunale, ne
vomu plecá inaintea vointiei suverane a poporului
francesu, dar' catu pentru noi, am dorl ca asta
data republic'a se prindia radeicine afunde, pentru
ca dupa convictiunile nostre numai republic'a pote
regenerá Franci'a, numai prin ea pote reocupá lo-
culu ce l'a avutu, numai prin ea va portá innaltu
flamur'a progressului si a libertatii. Presentfrirele
nostre ne facu a ne teme ca Franci'a, restaurandu
monarchia, va cadé mai aduncu, éra sementia teu-
tonica se va innaltá cu atatu mai multu cu catu
va scl infrená Tiarismulu reinviatu prin successulu
neacceptatu alu armeloru, ba vedendu ca este
pedeca progressului, lu va scl si delaturá. Semen-
tia germana are tote elementele spre a deveni cea
d'antáiu in Europ'a, ceea ce sunt asta-di statele
unite in Americ'a. Atunci ras'a teutonica va pre-
valé rasei latine. Dorimu contrariulu, dorimu ca
ras'a latina se stee ca si in trecutulu la innaltimea
missiunii salle umanitarie, civilizatrice si de libertate.

Alegerile pentru antáiuulu parlamentu állu im-
periulu nemtiescu sunt fipsate pentru vineri-a
viitoria (3 Martiu). Preoccupatiunile resbellului,
allu carui-a finitu nu mai pucinu lu doresce Ger-
mani'a victoriosa, ca Franci'a devinsa, si previ-
siunile unei paci, carea va redá noului imperiu cea
mai mare parte a impoporatiunii salle barbatesci,
explica de ajunsu lips'a agitaciuniloru electorali,
carea pasiuná, alta data, opiniunea publica. Multa
miscare, multe programme dar' lupt'a lipsesce. Orga-
nele guverniale voru unu parlamentu, care se ajute
pre Tiarulu si pre primul consiliariu allu seu,
Bismarcu, a realisá unitatea nemtiesca si a face se
prosperedie fruptele invingeriloru nemtiesci. Diu-
riale conservatorie recumenda a nu se alege bar-
bati parlamentari, pentru ca se nu slabesc'a pote-
rea regatului (Tiaratului) carui-a Prussia si Ger-

mani'a detoresu marimea loru actuale. Parti-
tulu liberalu inca vre unitatea natiunale, dar' uni-
tatea cu libertate si cu liber'a desvoltare a insti-
tutiuniloru constitutiunali. Progressistii si democra-
tii inca au programmulu loru prin carele dove-
descu ca s'a cam desamestu de bet'fa, care dupa
ultimele evineminte, turnase tote capetele. In fine
ultramuntanii facundu mai pucina sfara dar' lu-
crandu preste totu in intielegere, voru a exploatá
nou'a stare a lucriloru in bolosulu tendintieloru
salle exclusive si intolerante. Adunarea carea va
essi d'in alegerile actuali, va avé unu caracteru
complexu, carele cu anevioia se pote precisá de
acum. Care partitu va ajunge la majoritate? Nu
se pote scl, dar' este preainvederatu ca in mo-
mentulu reintornarii regelui-tiaru si a ostiriloru
victoriose, sentimentulu patrioticu forte impreg-
natu, saturatu de idei militari imperiali, va pre-
domni in prim'a perioda a sesiunii. Marele cesti-
uni, cari voru semná mai tare osebirea partiteloru
si voru provocá lupt'a parlamentaria, voru veni
ce-va si mai tardfu.

Senatulu imp. de Vienn'a dede noului minis-
teriu a intielege ca dinsulu, ca parlamentu con-
stitutiunale, vre si scie a remané domnulu situa-
tiunii. Partitulu nemtiescu supra numitu constitu-
tiunale, face multa sfara. Vomu vedé ce va poté
scote la calle, consolidare au dissolutiune mai
mare.

D'in Rom'a se scie ca plecarea Ponteficelui
este lucru decisu. Belgiulu ar' fi, precum se dice,
pamentulu juruintiei, dar' d'icu ori unde va alergá
a dou'a Roma nu va gasi pre faci'a pamentului.

Camerele Romaniei lucredia mereu. Numai de
ar' lucrá cu rezultate mai pipaite decatu pana
acum, ca-ci dupa atate-a sesiuni sterpe, am dorl
se vedemu urmandu cea mannosu, pentru ca se
ni-se intaresca credintia.

Ce-va de lipsa pentru poporu.

Cartilu funduarie in marele principatu Tran-
silvania se lucra preste totu loculu cu energia
mare, si cum ca dora introducerea cartiloru fun-
duarie la noi nu ar' fi de lipsa cine pote negá?
ca-ci firesce spre radicarea buneii-stári in economla
ni trebusc se avemu creditu; asié dara prin intro-
ducerea cartiloru funduarie nu numai se va radica
creditulu, ci scopulu principalu a fi, se ni cascigá-
mu si capitale mai usioru, cu si pre langa in-
terese mai moderate, de catu adi si pana acum.

La tote aceste-a susu-citate inse, mai inainte
trebusc se avemu garantie, si acést'a se va poté
intemplá numai in modulu urmatoriu: a) daca
vomu avé una justitia buna, (dá ni Domne R.!)
care se se ingrugesca de sustienerea binelui popo-
rului; b) una conscriere reala a posesiuniloru no-
stre, si c) daca conscrierea posesiuniloru nostre va
fi corecta si bine-condusa in cartea funduaria asié
ca fia-cine se scia ce este a dinsului, si ce este a
altui-a, ca-ci altcum conducerea cartiloru fundua-
rie ar' fi nulla, daca vechiele acatiature intre parti
nu s'aru desface acum cu acést'a ocaziune, prin
care totu-odata apoi si procesele cele-a numerose
si grave au de a incetá.

Ei dara citatele mele aci aduse nu sunt des-
tulle pentru poporu, ca-ci poporului, ca se precepta
cuventulu „Cartea funduaria“ si altele, i este, ba
chiaru i ar' fi fostu de multu de lipsa se i-se
pregatesca opurile cu esemple pipaite bine, d'in
cari se pote culege insemnetatea lucrului si in
asemene impregiurári, candu i s'ar' dá ocaziune
se se scia folosi, dar', dorere, pana acum'a d'in-
tre barbatii nostri nimenea nu s'a aflatu se pa-
siesca cu ce-va la lumina — pre candu barbatii
de alta natiune traducu pre intrecute procedur'a
de pre limb'a magiara in limb'a germana, si pre-
gatescu pentru ai loru felurite carti sub felurite
titluri, etc.*) de care mai in urma cauta se ne

*) Avemu unu frumosu numeru de doctori in legi éra
avocati si mai multi, cu tote acestea cu dorere trebusc se
constatamu ca mai neci una cestiune juridica, administrativa

folosimu si noi, cu tote ca limb'a nu li-o pre
cepemu.

Inse éra me intoreu, nu e mirare, ca popo-
rului nostru i este croitu dela inceputu si pana
in sfirsitu se invetie de la altii, si nu de la ai
sei; si prin urmare, si ai sei se invetie de la altii,
dara d'in singur'a si propri'a loru stradania nemi-
c'a se faca, pentru-ca proverbulu dice „romanulu
scie si pote tote se le faca, inse nu vre — ca —
e — — — si asié dara aci e aci.”

Mai incolo nu vreu a trage liniile paralele
intre poporu si inteligentia, pentru-ca fiesce care
intelligentu ar' trebui se scia si precepta detori'a
a facia cu poporulu ne invetiatu, — fara atát'a
numai mi-tienu de strinsa detoria a face onorabi-
liloru cetitori cunosctu, cum-ca d'in nebagarea de
sema si d'in negrigirea unoru intelligenti ce stau in
fruntea poporului ni se tragu forte multe rele, cari
eu ca omu crescutu si amblatu intre poporu si cu
care amu in tote diliele afaceri, le-amu observatu
si bagatu in sema, si ast'a nu e alt'a de catu ca
cei susu amintiti si inca ne aternatori de la nime-
nea, se interesé dia numai de binele loru materialu,
si de alu sermanului poporu nice odata nu „ast'a e
ast'a.”

Deci dara domniloru, — poporulu cu inteli-
gintia lui infrunte „de clas'a midilocla“ incepundu
de la invetiatori comunali, notari si pana la pre-
oti accepta si postescu se aiba „procedura“ in afa-
cerea cartiloru funduarie si in limb'a loru materna,
d'in care se pote precepta ca ce au de a lucrá,
ca-ci ace'a pana acum'a nu a estu la lumina in
limb'a romana, ci dorme in somnulu aduncu, sicandu
cine va d'intre barbatii nostris ar' refolvea traducea cea
procedura in limb'a romana, resplat'a i-ar' fi in-
doita, pentru-ca nice una-data nu s'a sentitu lipsa
asié mare de una carte ca de procedur'a cartiloru
funduarie.

Inchiatu acum'a sperandu ca cuvintele se
strabata in urechile aceluor-a cari vreu binele
poporului, — éra intreprinderea acelu barbatu,
care se va resolve pentru introducerea susu amu-
titei procedur'e, se fia binecuvantata.

Sanmargit'a in 18. februaru 1871.

Danielu Farcasiu,
act. fund.

*Adress'a de felicitare a Camerei Romaniei cãtra
parlamentulu italianu pentru votarea transportãrei ca-
pitalei la Rom'a.*

„Adunarea deputatiloru Romaniei saluta cu
entusiasmu votulu Parlamentului italianu, care a
consacratu mutarea definitiva a scaunului puterii
Italiei Unite in „cetatea eterna“.

„Romanii daciani, rupti d'in cost'a Poporului-
rege“ transplantati de Divulu Traianu ca custodia
neadormita la marginile departate ale lunei romane,
in cursu de optu-spre-dice secole aproape, straba-
tendu prin intuniculu timpiloru si vicisitudini-
loru adverse, si-au conservatu intacte traditiunile,
moravurile, limb'a si numele si n'au incetatu nici-
o-data de a si indreptá ochii si anim'a cãtra Rom'a,
focariulu civilizatiunei antice.

„Flii Italiei moderne, regenerati prin libertate
si condusi de geniulu politicu alu Marelui Cavuru,
sub augustulu si eroiculu rege, si-au versatu san-
gele loru generosu, alaturea cu marele poporu alu
Occidentelui, pentru caus'a independintiei Orien-
telui.

„Acestu sacrificiu a fecundatu spiritulu eman-
cipatiunei politice si sociale in anim'a „Coloniei
lui Traianu“ de la Dunare, si facu a se renasce
la noua viétia. d'in doue state romane aparinte,
una Romania unita si libera, sub scutulu mare-

etc. etc. nu se discute in organele nostre de publicitate. Se
fia acést'a d'in trandavia, séu d'in necapacitate, séu d'in
nepasare? nu potemu spune, ar' fi inse peatristu daca ju-
ristii nostri aru considerá vastulu campu alu sciintieloru
resp. numai de unu „studiu de pane“ si nu s'aru gasi si de
cei cu ambitiuni nobile. Cum pote fi cutarele „doctoru,
avocatu renumita“ si mare natiunalistu? daca nu-i pasa decatu
numai de castigurile de tote diliele? asemenea doctori si
avocati inca nu potu fi alta ce-va, decatu éra numai „de
tote diliele.“
Red.

loru poteri, între cari Itali'a alaturea cu Franci'a, a fostu ca una prevedintia tutelaria pentru mic'a loru sorora d'in Orientu.

„De atunci anim'a Romaniloru a batutu intru un'a ca, acea a fratiloru loru d'in Occidentu: Unitatea Italiei, Rom'a capitala — au fostu si pentru Romani dorulu loru celu mai ardinte.

„Acésta înta a dorintiloru italiene ajunsa, sperantia nostra este că principiulu „solidaritătii de ginte va fi de aci înainte simbolulu de credintia alu toturoru natiuniloru romane.“

„Descendintii legiuniloru lui Traianu d'in Dacia, cu ochii tîntiti neincetatu pre Colum'a nepertoria, care a bravatu atâte-a secole dintele tempului si furia barbara, ca sè ateste autentic'a loru origine, spera că acestu monumentu seculariu vi va vorbi de noi mai elocinte de câtu totu ce debil'a nostra voce ar' poté rostii.

„Traiesca Itali'a si regele ei!

„Traiesca Rom'a Capitala! Rom'a leaganulu natiunalitătii nostre!“

„Informatiunile.“

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 24. febr., 1871.

Siedintia se deschide la 10 ore a. m., sub presiudu ordinariu alu presiedintulu Paulu Somssich. — Dupa cetirea si verificarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, se presinta mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Stefanu Eder interpelleza pre ministrulu financioloru daca voiesce a reduce contributiunea locuitoriloru d'in Ciongrădu, damnificati prin tempestătii d'in prima-ver'a anulu 1869?

Ministrulu financioloru, Carolu Kerkapoly, declara că, la casu candu d'in investigatiunea inceputa se va areta existintia daunei pretinse, d'in-sulu nu va pune necei una pedeca reducerii contributiunei pentru locuitorii damnificati. — Interpellantele este multumitu cu responsulu ministrulu, despre-care se iè actu.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dfilei: desbaterea a sup'ra proiectulu de lege despre prolongirea indemnitàii guvernului până la 31. martiu.

Alessandru Csánády respinge proiectulu d'in cestiune, fiindu că elu autorizeza guvernulu a refu'i sume considerabile ministrulu comunu de finacie. — La votare, majoritatea camerei primesce proiectulu in generalu si specialu.

Se pune in desbatere proiectulu de lege despre immultirea escadronelor de cavaleria a honvediloru.

Augustu Pulszky, salutandu acestu pasu alu guvernului, care tîntesce la perfectiunarea honvediloru, accepteza proiectulu de basa pentru desbaterea speciale. — Toma Vecsey, polemizandu contr'a oratorului antecedinte, primesce proiectulu d'in discutiune cu amendamentulu minoritătii sectiunei centrale, presintatu de Györfy, că adeca fiasce-care districtu de honvedi se va provede cu artileria si trupe tehnice, amesuratu numerulu de fetiori cari se afla in elu.

Dupa-ce mai vorbira c. Ferd. Zichy, Colom. Ti-

szá, ministrulu-presiedinte c. Iuliu Andrássy, Ed. Horn si b. Fridericu Podmaniczky,

Siedintia se inchiaia la 3 ore d. m.

Siedintia de la 25. febr. 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore a. m. — Dupa cetirea si verificarea procesului verbalu alu siedintiei trecute, presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii: T. Prileszky, Stef. Huszár, M. Horváth, Gabr. Clementis, Ign. Helfy, Ern. Simonyi, Mich. Tancsics, Sigismundu Borlea, Nic. Fehér si Dau. Irányi.

Geiza Szűllő pune pre broulu camerei unu proiectu de conclusu, dupa care sè se primesca in estra-ordinariulu de pre anulu 1871. alu ministrulu de comunicatiune sum'a de 32.000 fl. pentru constuirea liniei ferate Bazia-Pernek. — Se transpune comisiunei financiare, pentru ca sè relateze in privintia lui cu ocaziunea desbaterei bugetulu ministrulu de comunicatiune.

Adamu Lázár interpelleza pre ministrulu comunicatiunei, daca are cunoscintia despre faimela respandite, că se va sistă construirea liniei ferate ardelenesci de ostu, si daca voiesce a esoperá, ca in sensulu documentulu de concessiune construirea numitei linie sè se termine la tempulu defiptu? — Se va comunicá ministrulu concerninte.

Paulu Boros relateza, că comisiunea verificatoria a verificatu alegerea deputatulu Albertu Török, alesu in scaunulu Odorheiu, rezervandu-se terminulu legalu de trei-dieci de zile pentru presintarea protestelor ce s'aru face contr'a alegerii lui. — Membrulu comisiunei verificatorie, Ernestu Simonyi, presinta unu votu separat, dupa care deputatulu Török nu pote fi verificatu, de-ora-ce in anulu 1868 a fostu numitu asesoru la tribunalulu urbarialu d'in Transilvania, prin urmare in momentulu alegerii a fostu judecatoriu, si asié conformu legeri d'in 1869 despre starea judecatoriloru nu potéa fi alesu.

De aci se escă una discutiune forte sgomotosa, si dupa ce se ceti si primi definitivu proiectulu de lege deliberatu in siedintia precedinte, presiedintele suspinde siedintia pre 10 minuto. La redeschidere se verifica pasaginu procesulu verbalu, care trateza despre votarea definitiva a proiectulu de lege susu indicatu, si se tramitu camerei magnatiloru

La ordinea dfilei urmeza raportulu comisiunei petitiunarie. Dupa propunerea comisiunei d'in cestiune, petitiunile se transpunu parte ministriloru concerninti, parte se iè actu despre ele, parte se depunu in biuroulu camerei.

Urmeza la ordinea dfilei continuarea desbaterei generale a sup'ra proiectulu de lege despre immultirea escadronelor de honvedi.

Dupa una discutiune mai lunga, la carea participa deputatii Albertu Németh, Augustu Pulszky, c. Emericu Zichy, Clem. Ernuszt, Mauritiu Jokay si ministrulu Kerkapoly, — b. Iuliu Nyáry presinta nunciulu camerei magnatiloru, dupa care magnatii au primitu nemedificatu proiectulu de lege despre prolongirea indemnitàii guvernului până la 31. martiu. — Se va asterne Majestătii Sale spre sanctiunare, si cu acésta

Siedintia se inchiaia la 2 1/4 ore d. m.

Noi aici ne vomu ocupá asta-data numai cu istoria iesuitoru si a iesuitismulu preste totu, si atát'a inca vomu face forte pre scurtu, adeca numai pre câtu ne ierta acestu spatiu marginitu.

Pána pre tempulu reformatiunei in eclesi'a catolica apusena inca se immultise calugarimea, ca si in resaritu, preste tota intipuirea omenesca. Atát'a numai, că in apusu omenii avura placere de a introduce si in vietia monastica unu felu de moda, de varietate; candu d'in contra in resaritu sutele de mii de calugari se obligá a vietii preste totu conformu mai multu numai reguleloru santulu Vasilie. *) In apusu s'au scoatu dupa tempuri mai multi fundatori de societati monastice. La inceputu scopulu toturoru acelu fundatori se vedeá a fi forte bunu, folositoriu, frumosu, chiaru santu; mai tardu inse tote acelea societati degenerara forte si se abatura cu totul de la destinatiunea loru asié, in câtu inca mai înainte de a desbracă Martinu Luther reverend'a calugarésca, clasa de omeni d'in care faceá elu parte, adeca calugarimea, ajunsese de batu-jocur'a si de urgia lumii; éra acésta se intemplase nu numai d'in caus'a obscurantismulu, ci si mai vertosu pentru infrosiat'a coruptiune, care se incubase in monastere si prinsese radecine atátu de afunde, in câtu coregerea loru se pareá a fi preste potentia. Pána la reformatiune se crediuse, că scopulu celu mare si infrosiatu, de a fundá unu imperiu universale, se va poteá ajunge mai siguru si mai curundu cu ajutorulu unei armate negre de calugari recrutati d'in tote poporele pamentulu. Dupa-ce calugarismulu luá mai multe loviture de morte între anii 1520—1540 de la reformatorii cãti se scolasera alaturea cu Luther si pre

*) Vorbimu aici numai de Calugarimea crestinésca, éra nu si de institutele fakiriloru si ale dervisiloru mohamedani, că-ci acestea inca si-au istoria loru speciale.

Siedintia de la 27. febr. 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia asta-di la 10 ore a. m. — Dupa verificarea procesulu alu alu siedintiei de ieri se presinta mai multe petitiuni cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Raportorele comisiunei petitiunarie, Ladislau Szegényi, pune pre biuroulu camerei registrulu alu alu despre petitiunile deliberate. — Se va tipari si pertratá siedintia de sambeta (4. martiu).

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dfilei: continuu desbaterei generale a sup'ra proiectulu de lege despre immultirea escadronelor cavaleriei de honvedi.

Michail Tancsics, vorbindu despre organizarea acum'a a armatei, accepteza amendamentulu deputatulu Györfy. — Carolu Bobory combate asertiunea ministrulu presiedinte, că crearea unei armate nationale unev rescu nedependente collide cu legea, si primesce amendamentulu lui Györfy. — Ernestu Simonyi, documntandu că una armata fara artileria nu e buna de micu, adopta amendamentulu susu indicatu. — Mai vorbescu pentru amendamentu deputatii: Ladislau Makra, Toma Péchy, Aloisiu Degré, Gabrielu Klementis, Aristu Mátyus, Ladislau Berzenezey si c. Béla Keglevich, éra Ferdinandu Éber pledeza contr'a amendamentulu, prin urmare in favorulu proiectulu guvenialu.

Siedintia se inchiaia la 2 1/4 ore d. m.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Fine.)*

Amu veditu in partea a dou'a constitutiunile Transilvaniei.

Amu veditu pactele convente între principe si tiers diplomate principiloru assecuratorie de independintia si autonomi'a principatulu, si a tote drepturile lui de statu suveranu; conditiunile sub cari tier'a primiá pre domnitori, juramintele acestor-a pre constitutiunile si legile tieriei; tratatele ce reguléza potestatea si drepturile domnitoriului, assecura potestatea legislativa si guvernamentale in mara principatu alu Transilvaniei.

Amu veditu tote aceste acte, si tote legile de drept publicu alu Transilvaniei; amu veditu relatiunea juridica între principe si tier'a, basata in aceste acte, si confirmata pre legi; amu veditu drepturile si detorintiele loru reciproce. Se mai repetimu aceste legi si acte?

Tóta lumea le scie.

Ele, de la venirea Transilvaniei, sub cass'a habsburgice sunt:

Diplom'a Leopoldina de la a. 1691.

Resolutiunea alvintiana de la a. 1693.

Sanctiunea pragmatica primita la a. 1722. si trecut in condic'a legiloru la a. 1744.

Decretele mai multoru comitie (adunari legislative) mai alesu ale celoru de la anii 1790—91.

*) Vedi nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 si 18 ai „Fed.“

FOIOSORIA.

Scurta istoria a societatei iesuitoru.

Am dîsu cu alta ocaziune, că una parte buna d'iu istoria patriei nostre nu pote fi intielesa bine, fara cunoscearea istoriei adeverate a societatei iesuitoru. Asta-data mai adaugemu, că fara a cunosce deplinu istoria iesuitoru, spiritulu iesuitismulu si tote faptele loru, cea mai mare parte a istoriei poporeloru europene, incepundu de pre la an. 1550 si pana pre la 1770, seu si pana in dfilele nostre, remane obscura, pentru-că i lipsesce legatur'a d'entre unu evenimentu si altulu, remanu necunoscute causele secrete si motivele d'iu cari au rezultatu una multime considerabile de fapte de a le domnitoriloru pamentulu, adesea forte fatali pentru supusii loru. In fine, istoria eclesiastica pre cei 300 de ani d'in urma tare intielesu fara istoria iesuitismulu.

De la desfiintarea societatii iesuitoru in secululu trecut si pana la restaurarea ei in cele mai multe tiere ale Europei si in staturile nordamericane, s'au scosu la lumina mii de documente, cari mai înainte se tienusera in mare secretu, si d'in acelea s'au scrisu istoria iesuitoru cu atát'a adeveritiune, in câtu asta-di publiculu celu luminatu si totu-una-data nepartenitoriu alu Europei si alu Americi, e in stare de a-si form'a idea si opiniune ecsacta si justa despre iesuiti si iesuitismu.

Noi romanii inca avemu cause multe si mari, pentru ca sè ne ocupamu inadinsu de istoria iesuitismulu, si sè creda ori-care romanu, că tempulu, pre care lu-va dedicá acelei lecture, nici-decum nu va fi perdutu. Fioasa si spaimentatoria, desastrosa si fatale fusese iniuriintia iesuitismulu a sup'ra celoru mai multe popore europene; atát'a este comprobata de ajunsu. Dara de ce natura a fostu iniuriintia iesuitoru unguri si nemti a sup'ra poporulu si clerulu romanescu? Acésta are sè ni-o spuna istoria romaniloru.

urm'a lui, — urditorii si nutritorii acelu planu incepura a despere că voru mai fi in stare de a trage vre-unu ajutoru reale de la calugarime. Descuragiulu acestu-a se latia a atátu mai multu, cu câtu diferitele clase de calugari petre ceau in necurmte ostilitati unele cu altele. Benedictinii, Carmalduenii, Calugarii suri seu seini, Carthusianii, Coelestinii, Cistercianii, Grandimontanii, Silvesterinii, Augustinianii, Premonstratenii, Servitii, Hyeronimitii, Iesuadii, Carmelitu, apoi calugarii cersietori si anume Dominicanii, Capucini, Franciscanii cu Minimii si cu Minoritii, etc., toti se intre ceau care de care, ca sè aiba mai multa trecere si influentia la popore, d'in care cauza adesea se si bateau ca orbi unii cu altii. Ce e mai mai multu, între Dominicanii, ca urmatori ai lui Thomas de la Aquino, si între Franciscani, ca veneratori ai lui Duns Scotus, s'au escatu si gnere formali, portate cu armele a mâna, precum se portasera odeniora in Oriente pre tempulu Arianiloru, Nestorianiloru, Eutichianiloru, Donatistiloru, etc. Erá lucru celu mai firescu, ca calugarimea cu acea portare a sa sè-si pèrda in ochii lumei totu respectulu si tota auctoritatea.

Ignatius Loyola. In an. 1491, adeca optu ani in urm'a lui Martinu Luther, se nascuse in Spania, in provinci'a basca, numita Guipozcoa, in castelulu numitu Loyala, d'in un'a familia aristocratica frantasia, Don Innigo, adeca domnitorulu Ignatiu Lopez de Ricalde, si fu botezatu in orasielu vecinu, anume Azpeitia. Numele tata-sèu fusese cavalerulu Bertram, fiu alu lui Perez, domnu de Loyola si de Ognè seu Onate, care avuse de socia pre Donna Mariana Saez de Licona et de Balda. Acea paruchia de boieri avuse unspre-diece prunci, adeca 7 fii si 4 fiice. Ignatiu fusese alu nouelea fiu, destinatu de sorte a fi fundatoriulu celei mai faimose si mai infrosiate societati de calugari, d'in câtu s'au veditu pre faci'a pamentulu. Ca pruncu si ca copi-

Si alte mai multe decrete, rescripte si juraminte.

Si in urma decretelor, legile adunarii legislative de la a. 1863.

D'in tote aceste amu vedutu si aceea, ca intre Transilvania si intre Ungaria nu este alta legatura decât comunitatea domnitorială, ele nu sunt altminteru unite decât numai si singuru in person'a principelui.

Amu vedutu apoi nelegalitatea si absurditatea „uniunii” pretinsa de magiari.

Cu unu conventu amu vedutu autonomia si independentia Transilvaniei cu principe propriu, guvern propriu, legislatiune propria, administratiune, justitia, contributiune, militia, si tote proprie si neatarnate de alta țiera, de altu guvern-strainu.

Amu vedutu inse si aceea, ca constitutiunile Transilvaniei erau institutiuni feudale; bas'a loră era sistem'a de trei natii si patru religii, intre cari natie si religie romana că atare nu se numeră.

Abia la a. 1863. era se se introducea sistem'a reprezentativa, dupa ce adeca, natie si religie romana incetandu de a fi numai tolerata, ea s'a restituitu in drepturile sale, si s'a declarat prin lege de libera si egale in țiera sa.

Dar' amu vedutu d'in tote aceste, ca in institutiunile Transilvaniei se afla tote criteriile unui statu constitutionalu.

Potestatea legislativa este impartita intre principe si diet'a țierei.

Diet'a are se se conchiame in totu anulu.

Dreptulu de initiativa lu are atatu principele cătu si adunarea legislativa; cu acea restrictiune inse, ca propositiunile regesci, adeca proiectele de legei cari vinu d'in initiativa principelui, trebe a se pertracta mai inainte de ori ce' alta propunere seu proiectu de lege, si numai dupa ce s'au pertractatu acele, potu a se luă in desbatere si alte propositiuni ori proiecte de legi.

Principele are dreptulu de a santiona seu de a refusa intarirea proiectelor de legi.

Adunarea legislativa si alege singura pre presedintele seu; ea pte constringe pre principe că se contoce diet'a.

Siedintiele sunt publice; desbaterile se publica. Legile santionate trebe se se publica, pentru că se aibe tote formalitate de lege valida.

Membrii adunarii sunt liberi in opiniunile lor, si pentru aceste nu sunt respundietori nimerui; legea garanteza libertatea cuventului.

Principele trebe se jore pre constitutiune.

Adunarea legislativa voteza budgetulu, si militia; ea controleza puterea executiva.

Este anca de insemnatu ca districtele, comitatele, cetatile, seu ori ce comuna de sine-statoria, are dreptulu de a-si face statute proprie si speciale; se cere numai că acele se nu fia in contradicere cu constitutiunile țierei.

Potestatea legislativa este despartita de potestatea executiva.

Acet'a este rezervata principelui, dar' trebe se o exercite conformu legilor țierei; si principele, in exercitarea acestei potestati, este controlatu prin dieta, guvern si municipie.

Anume, principele nu numesce de-adreptulu oficiali la nici-o autoritate publica fia administrativa, fia de justitia in țiera, ci adunarea legislativa alege seu candidēza; ea alege

pre presedintele si pre toti membrii guvernului, si principele si intaresce. Guvernulu propune numirea judecatorilor de la curtile mai inalte. Municipiele candidēza si propunu pre asiă numiti comiti supremi; ele si alege pre prefecti, vice-prefecti, si tota magistratur'a atatu in cele administrative cătu si in cele judecatoreci.

Asiadar organele puterei executivă nu se numescu de-a-dreptulu de catra principele țierei; ci ele in parte se numescu de catra acest-a numai in urm'a candidatunilor, era o parte se alege de catra reprezentantiele țierei, si ale municipielor.

Oficialii jora credintia nu numai principelui, ci si țierei, si punu juramentu ca voru tienē legile si sustienē libertatile țierei. Ei sunt inamovibili; ei sunt responsabili.

Principele are se asculte consiliulu consiliarilor sei, si fira scirea si consiliulu acestor-a nu pte tracta despre negotiele nici interne nici externe ale țierei; nici a incheia tractate cu alti domnitori seu alte țieri; nici a trimete consuli, orifambasadori la alte țeri; nici a primi consuli, ambasadorii altora țeri, nici a-i asculta seu dimissiona; nici a face donatiuni seu distributiuni; nici a numi deregatori seu comandanti; nici a face nimicu, cum amu d'isu, fira scirea si consiliulu guvernului țierei.

Consiliarii principelui jora, precum amu d'isu, credintia domnitorului si țierei, ca voru sustienē legile si libertatile ei; si sunt detori a da principelui consiliurile cele mai bune si mai salutari pentru țiera; si daca ore-care d'in consiliari ar' da principelui consiliu periculosu si vatematoriu legilor si libertatilor țierei, elu cade in nota de infidelitate si se scote afara d'in țiera.

Aceste sunt constitutiunile Transilvaniei.

Vediendu tote aceste de o parte, er' de alt'a vediendu sclavia politica a romanilor, vediendu ca ei sunt afara de constitutiune, si ca constitutiunile Transilvaniei sunt suspinse: pare ca, de sine ti vine si ti se pune intrebarea:

Ce e de facutu?

Nimicu alta de cătu ceea ce amu facutu pene acum. A lupta, si purerea a lupta.

A cere cu bun'a, a petrinde in dreptu si dupa lege, a vindica.

A tienē la independentia si autonomia Transilvaniei, si la drepturile natiei romane, respectandu drepturile celorlalte natii.

A cere de la monarchu — pene candu avemu dreptu de a fi suptu elu — convocarea dietei transilvane, pentru că asteliu romanii se fia restituiti in drepturile nationali si politice, si pentru că Transilvania si partile ei se fia restituite sie-si.

A spune monarchului si puterei, ca imperiulu lui numai asiă pte subsiste, si numai asiă si pte conservă starea de mare putere europena, daca țierile cari lu compunu voru fi restituite in autonomia loră avitica si propria constitutiionale, si daca poporele tote voru fi assecurate in existenti'a loră politica-nationale.

Cum? Cine se cera, cine se spuna?

Prin scrisori, prin petitiuni, prin memorande. Particulari, comune, districte, reuniuni, intruniri.

Se cera, si se spuna ca: sistem'a de acum a dualismului nu mai este de sustienutu. Trebe adoptatu sistemulu

cetă si francii ocupara cetatea. Comandantele francesu se portă cu multa umanitate cătra cei invinsi, era pre Don Inuigo de Loyola lu dede in cur'a chirurgilor soi, era dupa duce septemane lu liberă si d'in captivitate fira neci unu pretiu de rescumperare si lu tramise la castelulu parintescu Loyola, pentru ca se-si acote acolo mai bine de sanetate. Acelu casu nefericitu era se coste pre Ignatiu vietii'a. Operatiunea intreprinsa a sup'ra pitiorului seu cu scoterea mai multor franturi de ose, a fostu mai multu decâtu barbara, prin urmare impreunata cu doreri ce nu se potu descrie. In fine totu-si Ignatiu, ajutatu de natur'a sa cea tare, se vindeca abiē, inse asiē, că pitiorulu dreptu i remase cu unu policariu mai scurtu, era sub genunchi i remase uau osu esitu. Lui Ignatiu i casinā a se supune la operatiune noua, care, daca se pote, a fostu si mai infricosiat., decâtu cea de inainte.

In acelu tempu alu curei sale de mai multe lune, Ignatiu, ne avendu cu ce se-si petreca tempulu, caută romane de cele fantastice spaniolesci, despre cari se vorbesce atatu de multu in opulu classicu „Don Quichot dela Mancha”; lipsindu-i inse de acelea, incepū se citesca la legende calugaresci fabuloase, cari inca i aprinsera fantasi'a, inse in directiune cu totulu oppusa. In urmarea cumplitelor doreri, frumseti'a fetiei lui Ignatiu inca suferise multu, in cătu elu desperase că vā mai avē trecere la femee. In modulu acestu-a fiinti'a interna a lui Ignatiu Loyola prefacundu-se cu totulu, elu se determină a se prefaca d'in „cabaleros” in eremitu, precum fusesera ss. Antoniu, Pachomiu s. a., inbracă unu vestmentu grosu, si lasă perulu nepeptenatu, incepū se postesca, până cadea lesinat, era in acelea momente aveā si visiuni fantastice, vorbindu câte verdi si uscate, in cătu omenii incepusera a-lu tienē de smentitu. In martiu 1522 Ignatiu fugi dela famili'a parintesca la Montferrat in Cataloni'a, unde se află una icona „facutoria de minuni”, la care peregrinau multi. In vecinatatea mo-

federalismului pre bas'a autonomiei țierilor, combinat cu principiulu nationalu.

Transilvaniei, fiindu ca despre acet'a vorbimu in specialu, si care si are autonomia si constitutiunea sea, trebe redete partile ei d'in Ungaria, precum si Bucovina; Transilvania are dreptu si istoricu si naturalu si legalu la aceste. Germanii d'in Bucovina că si sasiu seu ungro-secii d'in Transilvania, că si ungurii cari locuiescu in Banatu seu in celelalte parti ale Transilvaniei, si afla garantate drepturile loră nationali, civili si politice, in constitutiunile si legile Transilvaniei.

Asteliu apoi Transilvania cu Ungaria propria, cu Croati'a etc. se intre in confederatiune: imperiulu austriac se fia o confederatiune de țeri si popore libere, unde aceste țeri si aceste popore tote se-si aiba libertatea si expresiunea nationale, autonomia propria si independentia legislativa si guvernamentale, unite in person'a principelui că capu alu confederatiunei.

Barbatii de statu ai Austriei, si mai alesu ai Ungariei, veda că nu adi-maue, si chiar in momentele de fatie candu nuori grei amenintia orizontulu Europei — in urma tote, tote se fia pretardiu!

Dr. Ios. Hodosiu.

Beiusiu, in 18. fauru 1871.

Domnule Redactoru!

Concordia parvae res crescunt,
Discordia maximae dilabuntur.

Unu actu de mare importantia pentru vietii'a nationale romana a filorū Crisiane s'a desfasiuratu in dfilele mai recente d'in partea Romanilor preturei Beiusiane. Comunicarea acestui actu este scopulu principalu alu scrierei mele de asta-data.

Ce nu a succesu acum diece ani, in 1861, anulu celu mai agitatu pentru vietii'a constitutiunala a poporelor d'in Austria, dupa catastrofa de la Solferino, a succesu asta-di intre impregiurările, potemu dice, cele mai nefavoritice, cele mai incurcate pentru noi Romanii. A succesu infintiarrea unei casine romane in Beiusiu, si acet'a numai prin zelulu si concordia, ce a insufiatu pre toti in temporele aceste de dorere si necasu.

Pre dnu'a de 15. fauru, adeca, precum se si aminti in foia acet'a, la tempulu seu, s'a anuntiatu una adunare generale consultativa a totororū Romanilor d'in locu si giuru, cari aru voi se iibe parte la infintiarrea unei casine romane. Spre acestu scopu s'au si impartitu inviatari in tote partile.

Din'a de 15. fauru sosi, si dupa media-di de la 5 pana cătra 8 ore, s'a tienutu una adunare amicala si numerosa.

D'in locu au participatu toti inteligentii romani, afara de unii forte putieui, d'in cercu inse unu .numeru frumosu de protopopi, preuti, invetiatori si possessori.

Fiindu tempulu pré scurtu pentru desbaterea speciala a totororū agendelor, s'au luat numai unele puncte esentiale la discussiune. La intrebarea, că voiescu toti se se infintieze aici una casina romana, au respunsu toti cu „da!” repetite si insufletite.

A sup'ra formulării scopului s'a incinsu una discussiune,

landru, Ignatiu Loyola n'a invetiatu mai multu, decâtu a scrie si a citi. In etate de patu-spre-diece ani, unchiu-sēu Don Antonio Mariquez, duce de Najera si grandu (magnatu) de Spania, i cascigă nepotului seu unu locu de pagiu (aprodu) la curtea regelui Ferdinandu si a reginei Isabellei, pentru ca in aerulu lustru si voluptuosu alu curtei se-si cascige manterele si rutin'a de cavaleru. Junisioru frumosu, bine facutu si sanetosu cum era Ignatiu, in căti-va ani se si alese d'in elu unulu d'in cei mai eleganti si mai desfrunati pagii si curtii regesci. Calaritul, duelatulu, mandolin'a spaniola si fabricarea de versuri necalite in onorea unor domne si domnitoare, apoi bataiele cu barbati casatoriti si necasatoriti, era ocupatiunile ordinare ale domnitorului Ignatiu. In fine, junele „cabaleros” satiatu de placere curtii, desceptandu-se in elu nna ambitiune mare, se ceru la armata. Unchiu-sēu i cascigă unu rangu de oficiar. Ignatiu se aretă demnu de acea inaintare, pentru-că elu in tote luptele bellice, la care luă parte, se portă cu mare bravura si se adoperă totu-una-data a-si cascigă cunoascintie militaria. In scurtu, Ignatiu inaintă la rangu de capitanu. Pre atunci era forte multe batai; că-ci adeca dupa moartea lui Ferdinandu regelui Spaniei, Carolu V., care era si rege alu Germaniei, se luptă pre vietia pre morte cu Franciscu I. regele Francei pentru domni'a preste Europ'a intrēga.

In an. 1521 francii bateau cetatea Pampelun'a. Comandantele loră era cavalerulu Andreiu de Foix, era apeararea cetății stă sub comand'a lui Ignatiu de Loyola, carele plinu de trufia spaniola, era si decisu, ca mai bine se se ingrope sub ruine, decâtu se capituleze. In 20. maiu, francii facura unu assaltu, lu platira inse cu sange forte multu, pentru-că garnison'a comandata de Loyola aperă cetatea cu bravura eroica. Eta inse că d'in murulu bombardatu nna bucata cadiendu, vulneră pre bravulu Loyola in pitiorulu stangu, apoi in acelu-a-si momentu unu glontiu de tunu i sfarimă pitiorulu dreptu. Atunci resistenti'a spaniolilor in-

nastirei dela Montferrat era unu sechastu (eremitu) famosu, anume Clanon, carele in ochii plebei trecea de santu. La acelu sechastu si-marturisit Ignatiu Loyola trei dfile intrege tote pecatele si blastematiele căte le facuse elu in vietia; in acelu-a-si tempu se flagelă pre corpulu golanu cu unu lantiusioru de feru, până i dá sangele, si postea până era se mora de fome. De atunci inainte Ignatiu se numi pre sine cavalerulu fetiorei prea curate, era une-ori si luptatoriu alu lui Christosu, apoi indemnatu de Clanon, si-propuse a peregrinā la Ierusalimu, si asiē apucā calea cătra Barcelon'a cu scopu de a se inbarcā pentru Ierusalimu. In cale se opri la orasielulu Manresa, unde mergundu in spitalu, se decise a petrece acolo intre cersitori si morbosi, era putienulu nutrementu de care aveā trebuintia neaperata, lu cersia, cu care ocaziune vediendu-lu strengarii de baieti si luandu-lu de smentitu, aruncau dupa elu cu oue clocite si cu balega. Dupa mai multe lune de dfile cine-va descoperi, că Ignatiu nu ar' fi neci cersitoriu, neci nebunu de legatu, ci că elu este unu aristocratu fantastu in gradulu supremu. Vediendu elu că este recunoscutu, fugi dela Manresa intr'ua pestera, unde flamendia infricosiatu, in cătu era pre aci se mora de fome, preste acet'a visiunile fantastice i se immultira forte. — In fine, cadiendu in un'a de dfile ca mortu, nise omeni buni lu compatimira si lu dusera in ospitalu, unde pre langa cura buna, se restaură cu incetulu, si in corpu, si in spiritulu; era preotulu confessariu dela ospitalu lu facu abiē ca se pricepa, că daca voiescu elu a se face santu, mai curundu si-va ajunge scopulu. daca va merge la pagani, ca se le predice evangeli'a. D'in acelu tempu Ignatiu parasindu vietii'a de vagabundu, se determină a caletori la turci, si inca cu scopu ca se-i cascige pre toti bine pentru religieuna catolica.

(Va urmă.)

primindu-se in fine : că scopul casinei este înaintarea culturii intelectuale și morale și întărirea frăției.

Despre tass'a ce are să solvesca fie-care membru, de-obligatu de atare pre trei ani, s'a complicatu una desbatere lunga și serioasă, enunțându-se, că membrii d'in cercu au să solvesca diumetate d'in câtu depun membrii d'in locu.

Dupa ace'a s'au subscrisu toti cei de facia de membri ai casinei pre trei ani, la numeru 80, se spera înse, că numerulu membriloru se va urcă la vre-o 200. In fine s'a alesu unu comitetu de 15 membri, care are de a portá tote afacerile casinei înființându, adeca statorirea definitivă a statuteloru, închirierea localităților, ect., până la a duo'a adunare generală, ce se va convocá câtu de curundu, in care apoi se voru stabili cu totul.

Si cu aceste-a s'a finitu adunarea prima.

Inceputul, de si e de comunu greu, mai alesu la noi, s'a facutu si inca între însufletire și bucuria mare. Continuarea și progresarea buna depinde acum numai de la zelulu și tactic'a începătorilor, armonia și concordi'a membriloru și de la însufletirea și partinirea tuturor Romanilor.

Pentru tote aceste-a ar' si fi tempulu, că-ci de asta-di incolo unu momentu de desbinare s'eu de indiferentismu nasce diacenie de necesari, involve pedece, de cari destule avem.

Daca s'ar înființá și sustiené aici una casina adevăratu română — ce de altmenea trebuie să credem, dacă considerăm anume, caror-a este concediutu una asemenea lucrare — atunci Crisian'a întreaga va luá una alta facia și pusețiune. Crisiani voru fi Romani și Crisian'a română.

In ser'a de 15 fauru s'a ținutu și balulu in favorulu fondului institutului pentru creșterea și cultivarea fiiceloru rómâne d'in Bihari'a. Acestu balu a fostu forte cercetatu de Romani, și unulu d'întré cele mai splendide, cari a vedutu vre-o data Beiusiulu. Venitulu curatu se urca aproape preste 200 fl.

Si aici s'a vedutu dar' ce potu face Romanii cu poteri unite, cu anume înscote și curate.

Înainte numai Romanilor, că-ci a noastră e victori'a ! Direcțiunea dominiului episcopescu de aici s'a concediutu cunoscutului nostru barbatu romanu, fostu comite supremu in Chioru, dlui Ionu Siorbanu.

Assentarea pentru armata curge de vre-o câte-va zile necontentitu ; tinerii nostri studiosi comitu mare smintela, că nu facu întrebunțare de dreptu inrolarei voluntarie pre unu anu.

Nu e mirare apoi dacă se intrerumpu intru continuarea studioloru și dacă urmările ulterioare voru fi și mai triste.

Valeriu.

VARIETATI.

** (Multumita publica.) In Opidulu Blasiu, 13. ianuaru 1871., s'a ținutu unu balu pentru ajutorarea subscrisului. Venitulu preste totu a fostu 107 fl., spesele 26 fl., venitulu curatu 81 fl. v. a. Me sentiu multu îndetorâtă a rogá pre stimatululu publicu ce a luat parte la adunarea acesteie sume, si in deosebi pre onoratululu domnu Mihaiu Tipografu, jude opidanu, carele a fostu atâtu de bunu a luá a supra-si ostenele cu carea e împreunata aranjarea unei astfelu de petreceri, să primescă multumita mea cea mai cordială. Vienn'a, 24. fauru 1871. Petru Vladu, m. pr. st. medic.

** (Bugetulu militarulu alu Rusiei. Pre langa erogatiunile estr'a-ordinare, cauzate prin organizatiunea militaria și prin procurarea noueloru pusce cu acu, bugetulu ministrului de resbelu d'in Rusi'a a facutu in anulu 1866 118³/₄ milioane ruble de argintu, in anulu 1867 s'a sporitu la 122³/₄ milioane, in 1868 la 135 milioane, in 1869 la 140³/₄ milioane, in 1870 la 144³/₄ milioane și in anulu 1871 a ajunsu la ominus'a suma de 154 milioane ruble. Asié dara bugetulu militarulu alu Rusiei s'a sporitu in acesti 6 ani d'in urma de la 118³/₄ la 154 milioane ruble de argintu. Apoi dica lumea că Rusi'a n'are cugete rezervate !

** (Dominea ser'a, in 7/10 februaru), unu numeru de deputati ai camerei Romaniei au datu una mesa fratiesca dlui Ilie Macelarulu, care petrece in Bucuresci. S'au portatu toaste frumoșe de dd. Ionescu, Chitiu, Tacu, Voinovu, Ilie Macelarulu, Stolojanu, Papiu, Adrianu, Urechia, etc. — Regretăm, că intimitatea acesteie mese nu ni permite să împartesim publicului cele mai principale d'in aceste toaste, cari fure adevărate tese de istoria și de sciintia socială. — Credem, că dlui Ilie Macelarulu va duce cu sine in Ardélu convingerea, că câtu este de stimatu in Romania libera. „Inform. bucur.“

** (Societatea de armă) d'in Bucuresci va dá una reprezentatiune in favorulu fondului pentru înființarea unui teatru nationalu romanu de d'incepe de Carpati.

† († Necrologu.) In florea etatei și aproape de absolvirea definitivă a cursului studioloru întreprinse, Iulianu Tulcanu, d'in oppidulu Zarandu (comitatulu Aradului), gimnasistu absolutu și teologu de anulu alu III, unu tineru de buna speranțá și inzestratu de la natura cu cele mai frumoșe calități spirituale, dupa unu morbu îndelungatu,

repausă in 25. fauru, in etate de 24 ani, lasandu in doliu și adunca intristare pre iubitulu s'eu Juonu, pre mosiulu s'eu și uniculu s'eu frate Pavelu. Ceremoniele funebrale se îndeplinesc in 27. fauru. n. Fia-i tierin'a usiora !

** (Incunoscintiare.) Pre stimatii domni, cari au primitu prin subscrisulu posesiile lui I. C. Dragescu „Amoru și Patria“ și n'au solvit inca pretiulu, sunt rogati cu tota amicitate, ca să grabesca a-lu respunde, tramițandu-lu subscrisului. — A. P. Alexi, Gratz I. Frauengasse Nr. 9.

Sciri electrice.

Bordeaux, 24. fauru. „Journal de Bordeaux“ comunica, că Germani'a ar' fi renunțiatu la anectarea Lotaringiei. Poterile mari spriginescu condițiunile de acum ale Germaniei.

Florentia, 24. fauru. „Itali'a“ scrie, că ministrulu Visconti Venosta a ținutu una conferințá nouă cu Hussein pasia, consululu d'in Tunis, și i-a datu unu terminu de optu zile pentru ca să si procure instructiuni deciditorie. La casu candu acele instructiuni nu voru fi multumitorie, flot'a, care stă degiã gata spre acestu scopu, va plecă spre Tunis.

Londonu, 25. fauru. Diariulu „Daily Tel.“ i se raporteza d'in Amiens, că scirile d'in Versailia sunt asié de favorabile, încatu nemtii au si începutu a face dispusețiuni pentru plecare. Cavaleri'a stă degiã gata de drumu. — „Daily News“ anunțá, că Blanc, Hugo, Rochefort și alti 150 de deputati ai stangei radicale voru propune, a luá pre Napoleonu la processu.

Londonu, 25. fauru. Representantii de la conferințá s'au învoitu să aprobe comisiunea danubiana europeană inca pre duoi ani înainte, in locu ca să o substituiesca prin una comisiune a staturiloru litorale, înse cu acea determinatiune espressa, ca comisiunea să nu se estinda preste activitatea sa de până acum.

Florentia, 25. fauru. Generalulu Menotti, coloneliu Ricciotti Garibaldi și Canzio dimisiunara și se reintorsera a casa. Generalulu Bordone a luat comanda a supr'a armatei vogese.

Berolinu, 27. febr. (Oficiale.) Versalia, 26. febr. Tiarulu pruss. către Tiarin'a „cu inim'a aduncu miscata și cu multamire pentru îndurarea lui Ddieu ti-facu cunoscutu, că preliminariele pacii s'a semnatu chiaru acum, numai invoirea Adunării nationale de la Bordeaux o mai acceptăm inca.

Bordeaux, 27. febr. Diurnalele scriu că cestiunea Alsaciei și doue millarde (doue mii de milioane) franci in Rente sunt condițiunile cele mai esențiale ale pacii. Multe cetati petitiunara pentru a se stramutá sediamentulu guvernului de la Paris. Pentru pace, carea se discute in sediintia secreta, se accepta una majoritate forte. Spesele de până acum ale resbellului trecu preste doue miliarde. Propunerea pentru transmutarea sediamentului guvernului de la Paris e acoperita până acum de 250 semnatura.

Bordeaux, 26. febr. Una scire oficială sositu aici de la Paris anunțá semnarea preliminariloru pacii și recumenda a se notificá prefectiloru militari. Thiers sosescă mane aici. Pouyer-Quertier are să fie numitu ministru de finantie.

Florentia, 26. febr. Solulu prussianu in Rom'a, d. Arnimu, fû chiamatu la Versalia. Pre câtu tempu va lipsi d'insulu, reprezentarea diplomatică a Prussiei la curtea de Rom'a se încrede solului Bavariei conte Taufkirchen.

Madridu, 25. febr. Una scire electr. a consulatului Ispaniei in Alessandria (Egiptu) incunoscintiedia că ultimatululu sositu. Respunsulu Chedivului (vice-rege) nu e cunoscutu inca. „Impartialulu“ assecura că mai multe poteri imbiara întervenirea loru Chedivului.

Constantinopole, 26. febr. In Teheran se accepta sosirea unui solu extraordinariu allu Rusiei. Port'a revindica sie-si dreptulu exclusiv de a reprezentá in a fora regenti'a de Tunis. Itali'a respinge acesta pretensiune, d'in asta cauza încordare serioasă.

Berolinu, 27. fauru. Se comunica d'in Versailia, că dificultatea cea mai mare a cauzat'o cetatea Metz ; Bismarck a dechiaratu, că pacea este imposibilă fără cedarea Metzului și intrarea in Parisu. Thiers a offeritu in loculu Metzului cumpararea Luxemburgului și unu miliardu taleri, iose tote fure in daru.

Berolinu, 27. fauru. Biuroulu lui Wolff comunica d'in Brussel'a cu datulu 27. fauru, 2 ore de naneti'a : Subscrierea preliminariloru de pace a urmatu ieri dupa media-di între 5 și 6 ore. Alsa-

ci'a și Lotaringi'a nemtiescă d'impreuna cu cetate Metz trecu in posesiunea nemtiloru. Era Belfort se va redá Franciei. Desdaunarea de resbelu și statatoria d'in cinci miliarde franci se va refuțá cursu de trei ani, și in tempulu acestu-a fortatielle și una parte d'in terrițoriulu francesu voru remané ocupate de trupele nemtiesci.

Versailia, 27. fauru. Preliminariele de pace s'au statoritu in 24 fauru și ieri s'au susținutu ; cu privire la publicarea contienutului loru lasatu guvernului francesu iniciativ'a.

Bordeaux, 27. fauru. Adunarea natională a ținutu dupa media-di una sediintia. Thiers sosescă pre sera aici, și dupa ace'a se va ținé sediintia nocturna. — Atâtu in Bordeaux câtu in întreaga Franci'a domnescă linisce deplina.

Brusell'a, 27. fauru. Dupa-ce armistiulu a expirat in noapte trecuta la 12 ore, și raficarea preliminariloru de pace subscrise ieri trebuí să se reserve adunării nationali d'in Bordeaux-una data cu subscrierea preliminariloru de pace s'a stipulatu și prolongirea armistiului până in 6 martiu. Se accepta intrarea trupeloru nemtiesci in Parisu ; se dice că doue corpuri de armata voru remané de o cam data in deretru.

Roma, 27. fauru. Diariiele de aici afirmă că papa, care de la intrarea italianiloru in Roma n'a mai parasitu vaticanulu și giurulu lui, dupa ce s'au dechiaratu de proprietate italiana și mesele și bibliotecele vaticanului, numai pasiescă în el ; elu nu mai voiesce să si puna pitiorulu pe terrițoriu italianu.

Londonu, 27. febr. „Daily News“ scrie in articulu s'eu de fondu despre închiarierea pacii și conchide, că de-sf nemtii se voru reintorcelu patri'a loru cu busunariile pline, înse rapito, lasa ura in memori'a devinsiloru. „Daily Telegraph“ comunica unu raportu alu lui Leflo despre poterea armata de mai înainte a Franciei, in care elu a recunoscutu că starea ei este desperata. Thiers numescă pre aspre pentru Franci'a condițiunile de pace și adauge : „Va veni unu tempu, candu unu altu locutenente va conduce ca si Bismarck pre francesi contra nemtiloru, cari voru avé totu-de-un'a unu Bismarck și Moltke.“

Londonu, 27. febr. „Times“ aude, că domnițoriulu Romaniei inca totu are de cugetu renunțá.

Bordeaux, 28. febr. Adunarea natională se întruní asta-di la media-di ; e probabilu înainte de sediintia publică se va ținé una sediintia secreta. Spesele Franciei cauzate prin resbelulu actualu se specifică la 3¹/₂ miliarde franci. — Principii de Orleans jau mersu la Biarritz.

Parisu, 28. fauru. Asta-di la media-di noptii intrara in cetate 40.000 gardisti și corpulu 11 de armata. Liniscea nu s'a cuturbatu.

Berolinu, 28. fauru. Conte Armin desemnatu de fițoriulu consulu nemtiescu in Parisu. — Imperatululu se accepta aici pre 5. martiu imperatesa i va merge înainte Regii Saxonii și Bavariei lu voru salutá la confinie. Se acceptă radicarea lui Bismarck la demnitatea de principu remunerarea natională pentru Bismarck și Moltke o va votá adunarea natională.

Burs'a de Vien'a de la 27. februaru 1871.

5% metall.	59.40	Londra	123.90
Imprim. nat.	68.35	Argintu	121.85
Sorti d'in 1860	94.70	Galbenu	5.83
Act. de banca	724.—	Napoleon'd'or	9.87
Act. inst. cred.	254.—		

Responsari. Dlui I. M. in Udvari. Deslegarea unu cestiuni atâtu de momentose și delicate, enunțata numai in genere, fora a se îndegetá și modalitatea, ni-se pare precumetata și apoi prea tempurá, in fine deslegare parti neci că s'ar' poté încercá, era cea totală e condiționata de împregiurări straordenarie. Ne veti scusá că asta-data ni potemu plini dorinția Dv.

Dlui T. P. in Voill'a. Cestiuniloru scolari d'amu numai locu ei si atentiune cuvenita, dar' pentru metodulu didactic n'avem spatiu, lips'a unui organu pedagogicu este prea sentita, lacun'a s'ar' poté suplenti bine prin mediul cele esistenti in Romania libera.

Dlui I. B. Logosielu. Dv. presupuneti că noi cunoștemu celiu intemperate, de felu nu, si chiaru neci dupa descriere nu intiellegem bine istoria carea de altmenea este de interesu, dar' cerem descriere chiara și câtu se pot concisa pentru a se poté publicá.

Dlui V. P. in Jucu-inf. Ni e preste potentia a publicá per extensum (7 cole !) a face estrasu ni lipsescă timpulu și poteriile ajutorie deci, ve rogăm a ni-se dá o descriere mai scurta, că-ce cauz'a merita a fi cunoscuta, ca unu act (la celle nenumerate) de justitiă constituțională magiara.

Propriet., edit. și red. respundiet. : ALES. ROMANU